

FALDILLA, BARNILLA, CLAVILLA, CANILLA, CORDILL i a molts altres articles. *Puntillat*, terme d'artistes; *puntillisme*. *Puntilló*.

Puntada 'ferida amb punta de llança': «Los altres, qui veyan quant ella solida / per vós la fe sancta, tant pres vos lligaren, / bufets e *puntades*, pedres vos tiraren; / ab cruel martyri finís vostre vida», Antoni Massot, a. 1502 (JMBover, *BiEscrBal.* I, 24.7). *Puntada de peu* [1576, *AlcM*]; en lloc d'això en el cançoner es troba *punta de peu* (cf. cast. *puntapié*): «Vuydemà morirà el vell, - en quedaràs ben dotada / --- / li tiro *punta de peu*: - ya l'hi tinc a mitja entrada», «fes-te ensà tu, pastoret, que te vull pendre la capa / - No ho faràs tu, Toca-son --- / Ab una *punta de peu* - I'en traboca a l'altra banda», S. XVII (recollit per J. Verdager, si bé MilàF imprimeix *puntada de peu*, desmentit pel metre), *Romlo.*, 439, 110.6. *Donar una puntada* 'ensopegar' a la Vall de Cardós («has donat una *puntada* i ---», Tavascan, 1934).

Puntal, a) [S. XVI, Tomic]: «los pals o *puntals* qui sostenen les parres: ridicae», OPou (*TbPu.*, 63): usual fins a l'extrem N. i NO.: *puntal* d'un arbre, Vall de Cardós (Tavascan, Esterrí, 1934).

+b) 'puig, turó, tossal' és el terme d'ús general a tot el P. Val. i a les terres de l'Ebre (si no m'enganyo l'àrea del mot continua, menys densa, encara més al Nord, pel cat. occid., en canvi estrany als tres dialectes orientals): *lo Puntal de l'Os* és un dels cims més alts de la Serra de Pàndols (cotes 671-641, cau més cap a Gandesa i és més escarpat que el punt culminant de la serra, cota 705, *la Punta Alta*) Pinell, 1936.

Al P. Val. (on *turó* i *puig* són més o menys desusats), concorre amb *tossal*, a la part Nord etc., però en alguns rodals, com la Ribera Alta, sembla ser l'únic terme usat; en tinc moltes notes des de la ratlla de Múrcia (*Puntal del Flare* a la Romana, 1963), sense interrupció fins al Baix Ebre (*Los Puntals* nom de la part muntanyosa de Rossell), a Xeresa, Valldigna, Sumacàrcer, Alzira, els Realencs, Xodos, Albocàsser, Forcall...; són famosos el *Puntal del Massalari* (599 alt.) a Valldigna, el de Bassetes-Roges (culminant en el terme d'Alzira, 355 alt., 3º 18' x 39º 07'), el de Penyalosa etc.; entenguí's bé que no és com a genèric el seu ús més freqüent sinó com apellatiu enterament lliure: «baixen del *puntal* eixe?» ens preguntaven a Xodos signant el cim més alt de la terra valenciana; i tant si és petit com gran: al Realenc d'Alzira, després de donar-me els noms propis de sis «alterons» aclarien «tot açò són *puntaléts*» (1962).

L'àrea d'aquest mot, estrany al castellà propi, continua, però, molt més enllà dels nostres límits: molt viu per Múrcia, l'he sentit sovint per les muntanyes d'Almeria, i AlcVencelada el dóna com a andalusí; cobreix tot l'Alt Aragó fins a la frontera basca: «*tobál* o *puntál* de la Pena-Lisa» a San Juan de Gistau, *puntál* de Montinièr a Bielsa (1965), i tinc nota de cinc o sis a la Vall d'Echo, entre ells un a la ratlla d'Ansó (1966).

Una variant sempre estesa és *puntó* 'tossal no gaire gran', que sento cap al NE. de les Garrigues («lo Tossal de M. és lo *puntó* aquell que li he dit» La Flores-

ta, 1936), més estès l'alt-arag. *puntón* (en noto uns quants com a genèrics per les altes valls de Tena, de l'Ara i del Cinca, esp. el *Puntón de las Tucas* i el del *Pinar*, els dos grans cims de la Peña Montañesa, 1965 i fins a Torla i Acumuer). D'aquí +*empuntonar* 'apuntalar' ross. ant.: «pagà --- per un saumer ad obs d'*empuntonar* la casa» doc. de Vinçà a. 1368 (*InvLC*, s. v. *saumer*).

Puntala [Baix Llobregat, DAg. etc.]. *Puntalam*; *puntaleria*. *Puntalet* (Drassanes, 1377, 1467, DAg.). *Puntalitat*.

Apuntalar [mitjan S. XIII]: «Dien a l'emperador / que ells saben molt tresor / —E on és? —dix l'emperador. / —Dessots lo peu del mirador—. / L'emperador dix qu'hom hi anàs / e que l'aver hom ne gitàs, / [e] que l'*apuntalen* de rador / e garden com lo poran traure / e que'l pilar no posqués caure», *Set Savis*, v. 2210; «los francesos havien més foc als pals qui tenian *apuntalada* part de la muralla» c. 1500 (PJComes, *Coses Asseny.*, 342); «los alsaprens de ferro li tiran, y rocassos, / y darrera 'ls esqueixos de serra al enjegà'ls, / com rius al mar, devallan, *apuntalant* los brassos / en plàtanos sens branques, que'ls feyan de parpals», *Ail.* VI, 52c; «*puntals*: tibicen, tignum; *apuntalar* la paret», OPou (*TbPu.*, 10.1, 10.2, també 9.1f.). També s'ha dit *puntalar*, i en el Pall. diuen *empuntalá* per 'apuntalar (un arbre)' (Tor, Farrera, *empuntalá* Tavascan, 1932-34). *Apuntalament* [Lacav.]; *apuntalada*, *apuntalador*, *apuntaladura*. *Apuntallar*. *Desapuntalar* [Belv.] o *despuntalar*; *desapuntalament*.

Punteta; *de puntetes* [Belv.], mentre que en val. S. diuen *de puntelletes* o *de puntelles* (Valor-Giner, 1950-5), *de puntelles* maestr., *de puntaletes* tort. *Repuntetes*.

Puntegut maestr. (GaGirona, *Seidia*, 153); *La Punteguda*, cim a damunt de Culla (1961); grafiat o canviat en *puntagut* [1460], per influència del quasi-sinònim *agut*, que també s'usà a Mallorca: Josep Gelabert (1653) comparava els cimboris de les Tereses, de l'Olivar i de St. Jaume a «la volta de torre redona tercetjada, *puntaguda*», JMBover (*BiEscrBal.* I, 589); i en el Ross.: «una exada *puntaguda*» a. 1376, «la ayxada *punta aguda*» Vinçà 1364 (*InvLC*, s. v. *punta*); «*puntagut*: cuspidatus, aculeatus, mucronatus», Nebrixa i fins al *DT*o; i en forma acastellanada Cavanilles (*Obs.* II, 329) dóna *puntiagut* com a qualificatiu val. d'un nom de planta.

La forma que ha predominat en el Principat etc. ha estat amb canvi de la *t* en *x*, per influència de *punxa* (i els seus derivats *punxent*, *punxut*). Així es trobaria ja (però és una lectura molt necessitada de confirmació) en un inv. vigatà de 1253 «tribus coltellis censualibus, videlicet duobus taulars et uno *punxagut*» (CaCandi, *MiscHiCat.* II, 432); m'inclino a creure que és mal llegit o mal datat, car no torna a haver-hi notícia de tal cosa fins al Lacav. (*punxagut*). Modernament és general el mot en el Princ.,³ i s'ortografia així (Lab.) fins al temps de la reforma de «L'Avenc», com sigui que Massó i Torrents posava «ja era entrellusca [crepuscle'] quan va trobar els grans pins *punxa-*